

N:o 32.

Af herr **M. M. Höjer**, om skrifvelse till Konungen i fråga om rätt till utträde ur statskyrkan.

Vid 1899 års riksdag väckte jag, likasom förut många före mig, förslag om sådan ändring i dissenterlagen, att det måtte lämnas fritt för hvarje svensk undersåte, som fyllt 21 år, att utträda ur den svenska statskyrkan utan att behöfva uppgifva något trossamfund, hvartill han ämnar öfvergå. Förslaget väcktes första gången vid 1877 års riksdag i den svenska statskyrkans intresse af en bland hennes herdar; det har sedermera, utom vid flera kyrkomöten, blifvit framställt vid riksdagarne 1882, 1883, 1885, 1886, 1891, 1893, 1894, 1896, 1898 och 1899. Fem gånger har lagutskottet tillstyrkt förslaget och sex gånger har det af Andra Kammaren antagits. Åren 1898 och 1899 blåste motvind för samvetsfriheten både inom utskottet och kammaren. Det är mitt hopp, att 1903 andra och gynnsammare vindar råda.

De skäl, som blifvit anförda för motionens öfverensstämmelse såväl med den religiösa frihetens oafvisliga kraf som med statens och statskyrkans egna intressen, äro för Riksdagens medlemmar väl kända; de hafva gång efter annan i motioner och under kamrarnes diskussioner upprepats och hafva aldrig blifvit vederlagda. Jag vill i allmänhet hänvisa till motiveringar i förut i ämnet afgifna motioner, närmast till motiveringen i den motion, jag själf afgaf vid 1899 års riksdag. Af allt hvad jag och andra yttrat, vill jag här först och främst framhålla, att den svenska statskyrkan bland annat genom den lagbestämmelse, om hvars förändring här är fråga, utöfvar ett *samvetstvång*, som icke blir mindre verkligt därför, att kyrkans målsmän mena, att det icke finns, emedan kyrkan af sina medlemmar *icke* fordrar, att de i ord och gärning skola ansluta sig till hennes lära. För de *indifferente* — och de äro måhända i mångas ögon

statskyrkans bästa, likasom de säkerligen äro hennes flesta barn — för dem finnes icke i det officiella kyrkliga väsendets dogmer och ceremonier något, som intresserar, ännu mindre oroar. För *dem* är allt detta, som borde vara det viktigaste, endast en form, en bokföringsfråga; de handla därefter och de förblifva, om de eljest iakttaga en yttre anständighet, ytterst respektabla människor. Men för de *samvetsömma*, d. v. s. för dessa kristna och hedningar, som bråka, som icke vilja *synes* vara hvad de icke *äro* och icke kunna förmå sig att genom en lögn komma ur lögnen, för dem äro lagens bestämmelser ett olidligt samvetstväng, emedan de hindra dem att vara i sanningen och måhända till och med deltaga i kyrkliga handlingar, som de med rätt eller orätt ringakta eller ogilla. Dessa samvetsömma äro tilläfventyrs icke många, men deras rätt är därför icke mindre helig, och det är ett brott af samhället att kränka den.

Fienderna till den mycket obetydliga reform, hvarom nu är fråga, hafva äfven talat öfver måttan vackra saker om statskyrkans »missionerande verksamhet» och om »statens plikt att sörja för *alla* sina medlemmars religiösa omvårdnad». Hvad först beträffar kyrkans »missionerande verksamhet», så synes mig densamma böra vara föga framgångsrik, om den utfövas bland människor och på människor, som blifvit kyrkans bittraste fiender, emedan de mot sin vilja kvarhållas inom hennes sköte. Den kan möjligen bära frukt äfven bland de affallna, bland dem, som hysa mot kyrkan ett vrångt sinne, *sedan* man visat sig akta samvetets frihet och gifvit till och med »hedningen» sin rätt. Hvad angår den statens *plikt*, hvarom nyss är ordadt, så säger jag än en gång, hvad jag förut har sagt, att denna plikt är redan delvis eftergifven, då enligt gällande dissenterlag »huru många som helst kunna flytta utom statskyrkans rämärken utan att staten äger *någon* garanti, att resenärerna *verkligen* inflytta i det trossamfund, till hvilket de förklarat sig *ärna* öfvergå.» Det är också ganska visst, att många af de utflyttade aldrig flytta in på annat håll, emedan hvad de sökt var endast en *förevändning* att blifva statskyrkan kvitt. Hvad jag nu föreslår, är blott en konsekvens af nu gällande bestämmelser, i syfte att »de bästa och hederligaste såväl kristna som hedningar, hvilka ej kunna finna sig i kyrkans gemenskap», måtte kunna lämna henne på *öppna vägar* för att sedan på eget ansvar vandra, dit deras samvete hjuder dem att gå. Det är i själfva verket, om man så vill, en liten fråga det gäller; men hennes lösning innebär dock ett steg mot det slutliga förverkligandet af den religiösa friheten.

På grund af hvad jag sålunda anfört och med hänvisning till hvad förut till reformens förmån är i Riksdagen yttradt, får jag härmed vörd- samt hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t behagade låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring af förordningen den 31 oktober 1873, angående främmande trosbekännare och deras religionsöfning, att det må lämnas fritt för hvarje svensk medborgare, som fyllt 21 år, att utträda ur den svenska statskyrkan utan att behöfva uppgifva något trossamfund, hvartill han ämnar öfvergå.

Om remiss till lagutskottet anhålles.

Stockholm den 27 januari 1903.

Magnus Höjer.